

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Статут и предмет на дейност.....	2
2. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет	2
3. Значими счетоводни политики.....	3
4. Дълготрайни материални активи	29
5. Нематериални активи.....	29
6. Репутация	30
8. Инвестиционни имоти	31
9. Материални запаси.....	31
10. Търговски вземания	32
11. Предоставени заеми	32
12. Други текущи вземания и предплатени разходи	32
13. Пари и парични еквиваленти	32
14. Собствен капитал	33
15. Отсрочени данъчни активи и пасиви.....	34
16. Дългосрочни задължения към персонала.....	34
17. Други нетекущи задължения.....	34
18. Банкови заеми.....	35
19. Търговски задължения	36
20. Задължения за данъци.....	36
21. Задължения към персонала и социалното осигуряване	36
22. Други текущи задължения.....	36
23. Приходи от договори с клиенти.....	36
24. Други приходи от дейността	37
25. Разходи за материали	37
26. Разходи за външни услуги.....	37
27. Разходи за персонала	37
28. Други разходи.....	37
29. Финансови приходи и разходи.....	38
30. Разходи за данъци	38
31. Сегментно отчитане	38
32. Парични потоци от финансова дейност	Грешка! Показалецът не е дефиниран.
33. Финансови инструменти.....	39
34. Сделки със свързани предприятия.....	44
35. Условни задължения	47
36. Събития след отчетната дата.....	47

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

---

1. Статут и предмет на дейност

„Градус“ АД гр. Стара Загора е учредено на 28 ноември 2017 г.

Адрес на управление: гр. Стара Загора, кв. „Индустиален“, Птицекланица „Градус“

Булстат: 204882907

1.1. Собственост и управление

„Градус“ АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Акционери на Дружеството към 31.12.2019г. са:

- Лука Ангелов Ангелов - 40,72% от капитала
- Иван Ангелов Ангелов - 20,65% от капитала
- Ангел Иванов Ангелов – 20,65% от капитала
- Юридически лица – 15,72% от капитала
- Индивидуални акционери – 2,26% от капитала

Органи на управление на Дружеството

- Общо събрание на акционерите
- Съвет на директорите

Съветът на директорите:

Към 31.12.2019 г., съветът на директорите се състои от трима (3) членове в състав:

Лука Ангелов Ангелов – Председател на Съвета на директорите на „Градус“ АД

Иван Ангелов Ангелов – Член на Съвета на директорите и Изпълнителен директор на „Градус“ АД

Георги Александров Бабев - Член на Съвета на директорите на „Градус“ АД

Одитен комитет:

Одитният комитет подпомага работата на Съвета на директорите, има роля на лица, натоварени с общо управление, които извършват мониторинг и надзор над вътрешната контролна система, управлението на риска и системата на финансово отчитане на дружеството.

Одитният комитет е в състав:

- Радка Димчева Пенева – Председател на Одитния комитет (изпълнява функциите си до 31.10.2019 г. включително, поради подадено уведомление до СД на Градус АД за нарушаване на изискванията за независимост на членовете на одитния комитет, дефинирани в чл.107, ал.4, т.1 от Закона за независимия финансов одит);
- Петя Радославова Панова – член на Одитния комитет;
- Георги Александров Бабев – член на Одитния комитет.

2. База за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидирания финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския Съюз (ЕС). Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване принципа на действащото предприятие, текущото начисляване и историческата цена, с изключение на имоти, съоръжения, машини и оборудване, които се отчитат по модела на преоценената стойност в МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ и инвестиционни имоти, които се отчитат по справедлива стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти“.

Сравнителни данни

Групата представя сравнителна информация в този финансов отчет за един предходен период. Когато е необходимо сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промените в представянето в туция период.

Изключение от това правило е описано в „Ефекти от първоначалното прилагане на МСФО 16 Лизинг“.

Функционална валута и валута на представяне

Съгласно изискванията на българското законодателство, Групата води счетоводство и изготвя консолидирания си финансови отчети в националната парична единица на Република България - български лев, който от 1 януари 1999 е с фиксиран курс към еврото в съотношение 1 евро = 1.95583 лева.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен в хиляди лева (хил. лв.).

3. Значими счетоводни политики

(а) Сделки в чуждестранна валута

Операциите с чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута по обменния курс, приложим в деня на извършване на сделката. Парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута по заключителния курс в деня на изготвяне на отчета за финансовото състояние. Печалба или загуба от курсови разлики, произтичащи от парични позиции, е разликата между амортизираната стойност във функционална валута в началото на периода, коригирана с ефективната лихва и плащанията през периода и амортизираната стойност в чуждестранна валута превалутирана по курса в края на периода.

Непарични активи и пасиви деноминирани в чуждестранни валути, които се отчитат по справедлива стойност, се превръщат във функционалната валута по курса на датата, към която е определена справедливата стойност. Непарични активи и пасиви в чуждестранна валута, които се оценяват по историческа цена, се превалутират във функционалната валута по курса на датата на сделката. Курсови разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута се отчитат в печалби и загуби, освен разлики, възникващи от превалутирането във функционалната валута на капиталови инструменти на разположение за продажба, или отговарящи на условията хеджинги на паричен поток, които се признават в друг всеобхватен доход (ако има такива).

(б) Имоти, машини, съоръжения и оборудване

(i) Признание и оценка

Първоначално признание

Имотите, машините, съоръженията и оборудването се оценяват първоначално по цена на придобиване, която включва разходите, пряко свързани с придобиването на актива и стойността на придобиване на актива е над 700.00 (седемстотин) лева.

Цената на придобиване включва покупната цена, включително мита и невъзстановими данъци върху покупката, както и всички други разходи, пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация по начина предвиден от ръководството. Стойността на активите придобити по стопански начин включва направените разходи за материали, директно вложен труд и съответната пропорционална част от непреките производствени разходи; разходите пряко отнасящи се до привеждане на актива до местоположение и състояние необходими за неговата експлоатация; първоначална приблизителна оценка на разходите за демонтаж и преместване на актива и за възстановяване на площадката, на която е разположен актива и капитализирани разходи за лихви. Закупен софтуер, без който е невъзможно функционирането на закупено оборудване, се капитализира като част от това оборудване. Когато в имотите, машините, съоръженията и оборудването се съдържат компоненти с различна продължителност на полезен живот, те се отчитат отделно.

Последваща оценка

Дълготрайните материални активи (имоти, машини и съоръжения) след тяхното първоначално придобиване се отчитат по модела на преоценената стойност по МСС 16. Справедливата стойност на дълготрайните материални активи (имоти, машини и съоръжения) се определя на базата на пазарни доказателства, представени в доклад, изготвен от одобрен лицензиран оценител. Преоценка се предвижда да се извършва на всеки 3 години. Когато справедливата стойност се промени значително за по-кратък период от време, преоценката може да се прави по-често, за да се гарантира, че тяхната балансова стойност към съответната отчетна дата не се различава съществено от справедливата им стойност. Печалби и загуби при отписване на имоти, машини, съоръжения и оборудване се определят като се сравняват постъпленията с балансовата стойност на актива, и се признават нетно в други приходи / други разходи в печалби и загуби. Когато преоценените активи се продадат или отпишат по друга причина, сумите, включени в преоценен резерв, се рекласифицират в неразмеселена печалба или загуба. Останалите дълготрайни материални активи (транспортни средства, компютърна техника, стопански инвентар и други) се представят по модела на цената на придобиване в МСС 16.

(ii) Последващи разходи

Възникнали последващи разходи, за да се подмени част от актив от имотите, машините, съоръженията и оборудването, се капитализират в балансовата стойност на съответния актив, само когато е вероятно

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

предприятието да получи в бъдеще икономически ползи, свързани с тази част от актива и разходите могат да бъдат оценени надеждно. Текущи ремонти и поддръжка се признават като разход при възникването им.

(iii) Амортизация

Имоти, машини, съоръжения и оборудване се амортизират от датата, на която са инсталирани и са готови за употреба, или за придобитите по стопански начин, от датата на която актива е завършен и е готов за употреба. Амортизацията се признава до размера на първоначалната стойност на актива минус очакваната остатъчна стойност на актива на база линейния метод въз основа на очаквания полезен живот на всеки един компонент от имоти, машини, съоръжения и оборудване. Амортизацията се отчита в печалби и загуби, освен ако не се включва в отчетната стойност на друг актив.

Амортизация на придобити активи при условията на финансов лизинг се начислява за по-късия измежду срока на договора и техния полезен живот, освен в случаите, когато е почти сигурно придобиването на собствеността върху тях до края на срока на договора. Земята не се амортизира.

Приетите амортизационни норми са както следва:

	2019 годишна аморт.норма в %	2018 годишна аморт.норма в %
Сгради и съоръжения	1.5	1.5
Машини и оборудване	8	8
Транспортни средства	10	10
Компютърно оборудване	33.3	33.3
Стопански инвентар	10	10
Други дълготрайни активи	4 – 10	4 – 10

Методите на амортизация, полезният живот и остатъчните стойности (ако не са незначителни) се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет.

(в) Нематериални активи

(i) Репутация

Репутацията представлява надвишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Групата в нетните разграничими активи на придобитото дружество към датата на придобиването (бизнес комбинацията).

Репутацията, възникнала при придобиване на дъщерно предприятие се представя в консолидирания отчет за финансовото състояние в групата на “нематериалните активи”.

В консолидирания финансов отчет първоначално се оценява по цена на придобиване (себестойност), а последващо - по цена на придобиване минус натрупаните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

(ii) Нематериални активи, различни от репутация

Нематериалните активи представляват търговски марки, лицензи, софтуер и други нематериални активи.

Нематериалните активи, придобити от дъщерните Дружества имащи ограничен полезен живот са представени по цена на придобиване, намалена с натрупана амортизация и загуби от обезценки.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход за амортизации в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Нематериалните активи се отписват от консолидирания отчет за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на възнаграждението, на което Групата очаква да има право (приходите от продажбата) и балансовата стойност на актива към датата, на която получателят получава контрол върху него. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

(iii) Последващи разходи

Последващи разходи се капитализират само когато увеличават бъдещата икономическа полза от специфичния актив, за който се отнасят. Всички останали разходи, включително разходи за вътрешно генерирани репутация и търговски марки, се признават като разход в момента на тяхното възникване.

(iv) Амортизация

Нематериалните активи, различни от репутация и търговски марки, се амортизират на база линейния метод в печалби и загуби въз основа на очаквания срок на полезния им живот от датата, на която са готови за употреба.

	2019 годишна аморт. норма в %	2018 годишна аморт. норма в %
Права върху интелектуална собственост	15	15
Права върху индустриална собственост	15	15
Други нематериални активи	6.67 – 33.33	6.67 – 33.33

Методите на амортизация, полезния живот и остатъчните стойности се преразглеждат към всяка дата на изготвяне на финансов отчет.

(г) Инвестиции

Дългосрочните инвестиции, представляващи инвестиции във финансови инструменти, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване, която представлява:

- справедливата стойност на възнаграждението, което е платено за придобиване на дялове и/или
- стойността на внесения паричен дружествен дял и/или
- стойността на апортираните дялове срещу издадените акции, която стойност е определена от назначени от съда оценители, вкл. преките разходи по придобиването на инвестицията, намалена със загубите от обезценка.

Притежаваните от Групата инвестиции във финансови инструменти подлежат на преглед за обезценка. При установяване на условия и индикатори за обезценка, същата се изчислява като разлика при съпоставянето на балансовата стойност спрямо възстановимата стойност на инвестицията и тя се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). В случаите на последващо възстановяване на обезценка то се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Тези инвестиции не се търгуват на фондовата борса. Това обстоятелство не дава възможност да се осигурят котировки на пазарни цени на активен пазар, които да изразяват достатъчно достоверно справедливата стойност на тези акции.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях, на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от инвестициите.

(д) Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти са имоти държани за отдаване под наем и/или капиталово натрупване. Инвестиционните имоти първоначално се признават по цена на придобиване заедно със всички свързани разходи. При последващо оценяване се прилага модела на справедливата стойност според МСС 40 „Инвестиционни имоти“. Инвестиционен имот се отписва при продажба или когато не се използва или не се очакват бъдещи икономически ползи от продажбата му. Всяка печалба или загуба от отписването на имота се признава в печалбата или загубата за текущия период. Те се посочват нетно, към статията “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в консолидирания отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Трансфери от и към “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и употребата на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”,

активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на консолидирания отчет за всеобхватния доход.

(е) Материални запаси

Материалните запаси се отчитат по по-ниската от тяхната себестойност и нетна реализуема стойност. Себестойността на материалните запаси се отчита на принципа на средно претеглена цена за материали и незавършено производство, и включва разходи за придобиване на материалните запаси, разходите за производство или преработка, както и всички други разходи отнасящи се до привеждането на материалните запаси до тяхното текущо местоположение и състояние. В случая на произведена продукция, себестойността също така включва разходи за труд, социални осигуровки и разходи за амортизация и други общопроизводствени разходи, разпределени на база нормален производствен капацитет.

Нетната реализуема стойност представлява предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително оценените разходи по завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.

Биологични активи съгласно МСС 41 „Земеделие“ се отчитат при първоначално и последващо оценяване по справедлива стойност, намалена с разходите за продажба. Промяната в справедливата стойност се отчита в печалбата или загубата за периода в който възниква.

Предприятието признава биологичен актив или земеделска продукция, когато и само когато:

- а.) предприятието контролира актива в резултат от предишния събитие;
- б.) вероятно е предприятието да получи бъдещи икономически ползи, свързани с актива и
- в.) справедливата стойност или себестойността на актива може да бъде надеждно определена.

Безусловните безвъзмездни средства, предоставени от държавата, свързани с биологичен актив се признават в печалбата или загубата, когато стане възможно получаването на тези безвъзмездни средства.

(ж) Финансови инструменти

Финансов инструмент е всеки договор, който поражда едновременно както финансов актив в едно предприятие, така и финансов пасив или инструмент на собствения капитал в друго предприятие.

Финансови активи

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират в три групи, според които те впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност през другия всеобхватен доход и по справедлива стойност през печалбата или загубата.

Групата първоначално оценява финансовите активи по справедлива стойност, а в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, се добавят преките разходи по сделката. Изключение са търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране - те се оценяват на база цената на сделката, определена съгласно МСФО 15.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Групата се е ангажирала да закупи или продаде актива.

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им признаване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на съответния финансов актив и бизнес модела на Групата за неговото управление. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, условията на даден финансов актив трябва да поразжат парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата (СПГЛ)" по неиздължената сума на главницата. За целта се извършва анализ чрез тест на СПГЛ на нивото на инструмента.

Бизнес моделът на Групата за управление на финансовите активи отразява начина, по който Групата управлява финансовите си активи за генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните

потоци са резултат от събирането на договорни парични потоци, на продажба на финансовите активи, или и двете.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи са класифицирани в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби (капиталови инструменти)
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата (дългови и капиталови инструменти).

Класификационни групи

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Групата оценява финансовите активи по амортизирана стойност, когато са удовлетворени и двете условия по-долу:

- финансовият актив се държи и използва в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него, и
- условията на договора за финансовия актив поражда парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват на база метода на ефективния лихвен процент. Те подлежат на обезценка. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Групата включват: парични средства и еквиваленти в банки, търговски вземания, заеми към свързани лица и заеми към трети лица.

Финансови активи по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (дългови или капиталови инструменти)

Групата няма такива активи.

Финансови активи по справедлива стойност през печалбата или загубата

Групата няма такива активи.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва от отчета за финансовото състояние на Групата, когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли, или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Групата е поела задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което: или а) Групата е прехвърлила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или б) Групата нито е прехвърлила, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Групата е прехвърлила правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпила в споразумение за прехвърляне, тя прави оценка на това дали и до каква степен е запазила рисковете и ползите от собствеността. Когато Групата нито е прехвърлила, нито е запазила в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлила контрола върху него, тя продължава да признава прехвърления актив до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Групата признава и свързаното с това задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Групата е запазила.

Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от: първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаградението, което може да се изиска Групата да изплати.

Очаквана кредитна загуба от финансови активи

Групата признава коректив (провизия за обезценка) за очаквани кредитни загуби за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност през печалбата или загубата. Очакваните

кредитни загуби се изчисляват като разлика между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които дружеството очаква да получи, дисконтирани с първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват и паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

За изчислението на очакваните кредитни загуби по предоставени заеми на свързани и трети лица и паричните средства и еквиваленти в банки, Групата прилага общия подход за обезценка, определен от МСФО 9. Съгласно този подход Групата прилага “трестепенен“ модел за обезценка въз основа на промени спрямо първоначалното признаване на кредитното качество на финансовия инструмент.

Очакваните кредитни загуби се признават на две фази:

а. Финансов актив, който не е кредитно обезценен при първоначалното му възникване/придобиване, се класифицира във фаза 1. От първоначалното му признаване неговият кредитен риск и качества са обект на непрекъснато наблюдение и анализи. Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

б. В случаите, когато след първоначалното признаване на финансов актив, кредитният му риск нарасне значително и в резултат от това неговите качества се влошат, той се класифицира във фаза 2.

Очакваните кредитни загуби на финансовите активи, класифицирани във фаза 2 се определят за целия оставащ живот (срок) на съответния актив (очаквани кредитни загуби за целия живот на инструмента).

Ръководството на Групата е разработило политика и комплекс от критерии за анализ, установяване и оценка на настъпване на състояние на „значително нарастване на кредитния риск“.

В случаите, когато кредитният риск на финансов актив нарасне до ниво, което индикира, че има настъпило събитие на неизпълнение, финансовият актив се счита за обезценен и той се класифицира във фаза 3. На този етап се установяват и изчисляват понесените загуби по съответния актив за целия му оставащ живот (срок).

Групата коригира очакваните кредитни загуби, определени на база исторически данни, с прогнозни макроикономически показатели, за които е установено, че има корелация и се очаква да окажат влияние върху размера на очакваните кредитни загуби в бъдеще.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на търговските вземания, активите по договори с клиенти и лизингови вземания Групата прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход то признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията към всяка отчетна дата.

Финансови пасиви

Първоначално признаване, класификация и оценяване

При първоначално им признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или като заеми и привлечени средства, търговски и други задължения. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Последващо оценяване

Последващото оценяване на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация.

Класификационни групи

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност през печалбата или загубата

Групата няма такива пасиви.

Получени заеми и други привлечени средства

След първоначалното им признаване, Групата оценява лихвоносните заеми и привлечени средства по амортизирана стойност, чрез метода на ефективния лихвен процент. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход, когато съответният финансов пасив се отписва, както и чрез амортизацията на база ефективен лихвен процент.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание каквито и да било дисконти или премии при придобиването, както и такси или разходи, които представляват неразделна част от ефективния лихвен процент. Амортизацията се включва като "финансов разход" в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Отписване

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитор при по същество различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход.

Компенсирание на финансови инструменти

Финансовите активи и финансовите пасиви се компенсират и в отчета за финансовото състояние се отразява нетната сума, ако съществува приложимо законно право за компенсиране на признатите суми и ако е налице намерение за уреждане на нетна основа, или за едновременно реализиране на активите и уреждане на пасивите.

Това изискване произтича от идеята на реалната стопанска същност на отношенията на Групата с даден контрагент, че при едновременното съществуване на тези две изисквания очакваният фактически бъдещ паричен поток и ползи от тези разчети за предприятието е нетният поток, т.е. нетната сума отразява реалното право или задължение на дружеството от тези финансови инструменти - при всички обстоятелства да получи или плати единствено и само нетната сума. Ако не са налице едновременно и двете условия се приема, че правата и задълженията на дружеството по повод тези насрещни разчети (финансови инструменти) не се изчерпват при всички ситуации само и единствено с получаването или плащането на нетната сума.

Политиката за нетирането е свързана и с оценката, представянето и управлението на реалния кредитен и ликвиден риск, свързан с тези насрещни разчети.

Критериите, които се прилагат за установяване на "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" са:

- да не зависи от бъдещо събитие, т.е да не е приложимо само при настъпване на някакво бъдещо събитие;
- да бъде възможно за упражняване и защитимо с правни способности в хода на (кумулятивно):
  - обичайната дейност,
  - в случай на неизпълнение/просрочие, и
  - в случай на неплатежоспособност или несъстоятелност.

Приложимостта на критериите се оценява спрямо изискванията на българското законодателство и установените договорености между страните. Условието за "наличие на текущо и правно приложимо право за нетиране" винаги и задължително се оценява заедно с второ условие - за "задължително намерение за уреждане на тези разчети на нетна база".

Финансови активи

Групата класифицира своите финансови активи в категорията "кредити и вземания", включително паричните средства и еквиваленти. Класификацията е в зависимост от същността и целите (предназначението) на финансовите активи на Групата към датата на първоначалното им признаване.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на Групата, когато правата за получаване на паричните средства (потоци) от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и Групата е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице).

Финансов актив, който не се отчита по справедлива стойност в печалби и загуби, се преглежда към всяка отчетна дата, за да се прецени дали съществуват обективни доказателства, че е обезценен. Един финансов актив е обезценен ако има обективни доказателства за обезценка в резултат от едно или повече събития,

възникнали след първоначалното признаване на актива, и това събитие на загуба е засегнало очакваните бъдещи парични потоци от този актив, което може да бъде надеждно оценено.

Обективно доказателство, че финансов актив е обезценен, включва неизпълнение или просрочие от длъжника, реструктуриране на задължението към групата при условия, които групата иначе не би разглеждала, индикации, че длъжник ще изпадне в несъстоятелност, неблагоприятни промени в статуса на плащания на длъжник, икономически условия, които водят до неизпълнения или изчезването на активен пазар за дадена ценна книга.

Групата взема предвид доказателства за обезценка на кредити и вземания както за конкретен актив, така и на колективно равнище. Всички индивидуално значими вземания се проверяват за специфична обезценка. Всички индивидуално значими кредити и вземания, за които няма специфична обезценка, след това се проверяват колективно за обезценка, която е възникнала, но все още не е идентифицирана. Кредитите и вземанията, които не са индивидуално значими, се проверяват колективно за обезценка като са групирани заедно вземания със сходни характеристики на риска.

При проверката на колективно ниво за обезценка, групата използва историческите тенденции на вероятността за неизпълнение на задълженията, времето за възстановяване и размера на възникналите загуби, коригирани с преценката на ръководството дали сегашните икономически и кредитни условия са такива, че има вероятност реалните загуби да бъдат по-големи или по-малки от предполагаемите на базата на историческите тенденции.

Загубата от обезценка за финансов актив, отчитан по амортизирана стойност, се изчислява като разликата между неговата отчетна стойност и настоящата стойност на очакваните бъдещи парични потоци, дисконтирани с оригиналния ефективен лихвен процент. Загуба от обезценка се признава в печалби и загуби и се отразява в корективна сметка намаляваща кредитите и вземанията. Когато събитие настъпило след признаването на обезценка, намалява загубата от обезценка, това намаление се отразява обратно през печалби и загуби.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми и задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедливата им стойност нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо - по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва.

(з) Търговски и други вземания

Търговските вземания представляват безусловно право на Групата да получи възнаграждение по договори с клиенти и други контрагенти.

Първоначално оценяване

Търговските вземания се представят и отчитат първоначално по справедлива стойност на база цената на сделката, която стойност е обичайно равна на фактурната им стойност, освен ако те съдържат съществен финансиращ компонент, който не се начислява допълнително. В този случай те се признават по сегашната им стойност, определена при дисконтова норма в размер на лихвен процент, преценен за присъщ на длъжника.

Последващо оценяване

Групата държи търговските вземания единствено с цел събиране на договорни парични потоци и ги оценява последващо по амортизирана стойност, намалена с размера на натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

Обезценка

Групата прилага модела на очакваните кредитни загуби за целия срок на всички търговски вземания, използвайки опростения подход, допускан от МСФО 9. Очакваната кредитна загуба от вземанията се представя в „Обезценка на активи“ в отчета за всеобхватния доход.

(и) Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и наличностите по разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - депозити в банки с оригинален матурирет до три месеца и средствата на депозитите

с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за дружеството съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

Последващо оценяване

Паричните средства и еквиваленти в банки се представят последващо по амортизирана стойност намалена с натрупаната обезценка за очаквани кредитни загуби.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици се представят брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се представя на ред “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на Групата за съответния период (месец).
- постъпленията и плащанията от и по овъдрафти са показани нетно от Групата.

(й) Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се представят първоначално по цена на придобиване, която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното им признаване лихвоносните заеми и други предоставени ресурси последващо се оценяват и представят в отчета за финансово състояние по амортизирана стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизираната стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, свързани с тези заеми.

Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход като финансови приходи или разходи през периода на амортизация.

Приходите от лихви се признават в съответствие с фазата, в който е класифициран съответният заем или друго вземане по предоставен финансов ресурс на база метода на ефективния лихвен процент.

(к) Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения в отчета за финансово състояние се представят по цена на придобиване, която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност на база сегашната им стойност при дисконтова норма, присъща за Групата, а последващо – по амортизирана стойност.

(л) Доходи на персонала

(i) Планове с дефинирани вноски

План с дефинирани вноски е план за доходи след напускане, според който дружество плаща вноски на друго лице и няма никакви правни или конструктивни задължения да плаща допълнителни суми след това. Правителството на България носи отговорността за осигуряването на пенсии по планове за дефинирани вноски в България. Задълженията за превеждане на вноски по плановете за пенсиониране с дефинирани вноски, се признават като разходи за персонала в печалби и загуби текущо. Вноските по план с дефинирани вноски, които са дължими повече от 12 месеца след края на периода на предоставяне на услугите от служителите, се дисконтират до настоящата им стойност.

(ii) Планове с дефинирани доходи

План с дефинирани доходи е план за доходи след напускане, различен от план с дефинирани вноски. Нетното задължение на Групата за планове с дефинирани доходи се изчислява като се прогнозира сумата на бъдещите доходи, които служителите са придобили в замяна на своите услуги в текущия и предходни периоди; и този доход се дисконтира, за да се определи неговата настояща стойност.

Групата има задължение за изплащане на доход при напускане на тези свои служители, които се пенсионира в съответствие с изискванията на чл. 222, § 3 от Кодекса на Труда (КТ) в България. Съобразно тези разпоредби на КТ, при прекратяване на трудовия договор на служител придобил право на пенсия, работодателят му изплаща обезщетение в размер на 2 месечни брутни работни заплати. В случай, че работникът или служителят има натрупан стаж от 10 и повече години към датата на пенсиониране, обезщетението е в размер на 6 месечни брутни работни заплати. Към датата на отчета ръководството оценява

приблизителния размер на потенциалните разходи за всички служители чрез използването на метода на прогнозните кредитни единици.

(iii) Доходи при прекратяване

Доходи при прекратяване се признават като разход, когато Групата се е ангажирала ясно, без реална възможност за отказ, с официален подробен план, с който или да прекрати работни отношения преди нормалната дата на пенсиониране, или да предостави обезщетения при прекратяване, в резултат на предложение, направено за насърчаване на доброволното напускане. Доходи при прекратяване за доброволно напускане са признати като разход, ако Групата е отправило официално предложение за доброволно прекратяване, и е вероятно, че офертата ще бъде приета, а броят на приелите може да се оцени надеждно. Ако обезщетения се дължат за повече от 12 месеца след края на отчетния период, те се дисконтират до тяхната настояща стойност.

(iv) Краткосрочни доходи на наети лица

Задължения за краткосрочните доходи на наети лица се оценяват на недисконтирана база и са отчетени като разход когато свързаните с тях услуги се предоставят. Пасив се признава за сумата която се очаква да бъде изплатена по краткосрочен бонус в пари или планове за разпределение на печалбата, ако Групата има правно или конструктивно задължение да заплати тази сума като резултат от минали услуги, предоставени от служител, и задължението може да се оцени надеждно. Групата признава като задължение недисконтираната сума на оценените разходи по платен годишен отпуск, очаквани да бъдат заплатени на служителите в замяна на труда им за изминалия отчетен период.

(м) Провизии

Провизия се признава в случаите, когато Групата в резултат от минали събития има правно или конструктивно задължение, което е надеждно измеримо, и е вероятно погасяването му да се осъществи за сметка на изходящ поток от икономически ползи. Провизиите се определят чрез дисконтиране на очаквани бъдещи парични потоци с лихвен процент преди данъци, който отразява текущата пазарна стойност на парите във времето и рисковете, специфични за задължението. Олихвяването на дисконтираната стойност се признава като финансов разход.

Обременяващи договори

Провизия за обременяващи договори се признава, когато очакваните ползи за Групата са по-ниски от неизбежните разходи за изпълнение на задълженията по договора. Тази провизия се оценява по настоящата стойност на по-ниското от очакваните разходи за прекратяване на договора и очакваните нетни разходи за продължаване на договора. Преди установяване на провизията, Групата признава загуба от обезценка на активи, свързани с този договор.

(н) Приходи

Признаване на приходи по договори с клиенти

Обичайните приходи на Групата са от следните дейности: продажба на продукцията, стоки и услуги.

Приходите в дружеството се признават, когато контролът върху обещаните в договора с клиента стоки и/или услуги се прехвърли на клиента. Контролът се прехвърля на клиента при удовлетворяване на задълженията за изпълнение по договора чрез прехвърляне на обещаните стоки и/или предоставяне на обещаните услуги.

Оценка на договор с клиент

Договор с клиент е налице, когато:

- Страните са одобрили договора;
- Правата на всяка една от страните могат да се идентифицират;
- Условието за плащане могат да се идентифицират;
- Договорът има търговско съдържание;
- Събирането на възнаграждението е вероятно след като стоките и услугите са прехвърлени.

Договор, за който някой от горепосочените критерии все още не е изпълнен, подлежи на нова оценка всеки отчетен период. Получените възнаграждения по такъв договор се признават като задължение (пасив по договор) в отчета за финансовото състояние, докато всички критерии за признаване на договор с клиент не бъдат изпълнени и Групата изпълни задълженията си за изпълнение. При първоначалната оценка на договорите си с клиенти Групата прави допълнителен анализ и преценка дали два или повече договора трябва да бъдат разглеждани в тяхната комбинация и да бъдат отчетени като един. Всяко обещание за прехвърляне на стоки и/или услуги, които са разграничими или на поредица от разграничими стоки и услуги,

които по същество са еднакви, се отчита като едно задължение за изпълнение. Групата признава приход за всяко отделно задължение за изпълнение на ниво индивидуален договор с клиент като се анализират вида, срока и условията за всеки конкретен договор.

Измерване на приходите по договори с клиенти

Приходите се измерват въз основа на определената за всеки договор цена на сделката. Цената на сделката е размерът на възнаграждението, на което дружеството очаква да има право, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни. При определянето на цената на сделката, Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики, вкл. влиянието на променливи възнаграждения, наличието на съществен финансов компонент, непарични възнаграждения и възнаграждения, дължими на клиента. При договори с повече от едно задължения за изпълнение цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение на база индивидуалните продажни цени на всяка стока и услуга.

Промяната в обхвата и цената на договора се отчита като отделен договор или като част от съществуващия договор в зависимост от това дали промяната е свързана с добавяне на стоки и услуги, които са разграничими, и от определената за тях цена.

Задължения за изпълнение по договори с клиенти

Приходите, генерирани в Групата, са основно от продажба на продукция, стоки и услуги. Като цяло Групата е достигнала до заключение, че действа като принципал при договореностите си с клиентите, тъй като обичайно Групата контролира стоките и услугите преди да ги прехвърли към клиента.

Приходи от продажби на стоки

При продажба контролът върху стоката се прехвърля към клиента в точно определен *времеви момент*, което обичайно е при предаването на стоката в обект на клиента.

Приходи от продажби на услуги

Предоставяните от дружеството услуги включват транспортни услуги и наем. Контролът върху услугите се прехвърля в периода от времето при тяхното предоставяне. Приходите от продажби се признават в течение на времето чрез измерване на степента на изпълнение на задълженията на дружеството (етап на завършеност).

За измерването етапа на завършеност дружеството използва линейния метод. Оценките за приходите, разходите и етапа на завършеност се преразглеждат, ако обстоятелствата се променят. Всяко последващо увеличение или намаление на очакваните приходи и разходи се отразява в печалбата или загубата в периода, в който обстоятелствата, довели до преразглеждането, станат известни на ръководството.

Цена на сделката и условия за плащане

Цената на сделката обичайно включва фиксирана продажна цена, съгласно обща или клиентска ценова листа и различни форми на променливо възнаграждение. При определяне на цената на сделката се вземат предвид и суми, дължими на клиента, непарични възнаграждения и наличието на съществен финансов компонент.

Променливо възнаграждение

Променливото възнаграждение се включва в цената на сделката само доколкото е много вероятно, че няма да настъпи съществена корекция в размера на признатите кумулативно приходи. Формите на променливо възнаграждение включват: ценови отстъпки, рабати, бонус оборот, логистичен бонус, маркетинг бонус. Предоставените отстъпки, рабати и бонуси се компенсират срещу дължимите от клиента суми.

Съществен финансов компонент

Групата е направила анализ и е определила, че продължителността на срока между момента, в който клиентът плаща за обещаните стоки и услуги, и момента на прехвърляне на контрола върху тези стоки и услуги е в рамките на дванадесет месеца и договореното възнаграждение няма съществен компонент на финансиране. Събраните авансово плащания от клиента се представят в отчета за финансовото състояние като пасиви по договори с клиенти.

Приходи от услуги

Приходите от предоставени услуги се признават пропорционално на степента на завършеност на сделката към отчетната дата. Степента на завършеност обикновено се определя посредством анализ на извършената работа.

(о) Лизинг

Счетоводна политика приложима от 01.01.2019г.

Групата като лизингополучател

Оценка за признаване на лизинг

Даден договор представлява или съдържа елементи на лизинг, ако по силата на този договор се прехвърля срещу възнаграждение правото на контрол над използването на даден актив за определен период от време.

Първоначално признаване и оценяване

На датата на стартиране на лизинга (датата, на която базовият актив е на разположение за ползване)

Лизингополучателят признава актив с „право на ползване” и задължение по лизинг.

Цената на придобиване на актива с право на ползване включва:

- размера на първоначалната оценка на задължението по лизинг;
- лизингови плащания, извършени към или преди началната дата, намалени с получените стимули по лизинговия договор;
- първоначалните преки разходи на лизингополучателя;
- провизии за разходи свързани с демонтиране и преместване на актива.

Лизингополучателят амортизира активите с право на ползване на линейна база за по-краткия период от техния полезен живот и срока на лизинговия договор.

Активите с право на ползване се представят към Имоти, машини и оборудване в отчета за финансовото състояние, а тяхната амортизация – към Разходи за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Задължението по лизинг включва нетната настояща стойност на следните лизингови плащания:

- фиксирани плащания, намалени с подлежащите на плащане лизингови стимули;
- променливи лизингови плащания, зависещи от индекси или проценти;
- цената за упражняване на опцията за покупка, ако е достатъчно сигурно, че дружеството ще ползва тази опция;
- плащания на санкции за прекратяване на лизинговия договор;
- гаранции за остатъчна стойност.

Лизинговите плащания се дисконтират с лихвения процент, заложен в договора, ако той може да бъде непосредствено определен или с диференциалния лихвен процент на Дружеството, отразяващ лихвения процент, който би бил приложим при заемане на финансови средства за сходен период от време, при сходно обезпечение, и в сходна икономическа среда.

Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихва) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница). Финансовите разходи се начисляват в отчета за всеобхватния доход през периода на лизинга на периодична база, така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение.

Последващо оценяване

Групата избира да прилага модела на цената на придобиване за всички свои активи с право на ползване. Те се представят по цена на придобиване, намалена с натрупаната амортизация, загуби от обезценка и корекциите, вследствие на преоценки и корекции на задължението по лизинг.

Лизингополучателят оценява последващо задължението по лизинг като:

- увеличава балансовата стойност, за да отрази начислената лихва;
- намалява балансовата стойност, за да отрази извършените лизингови плащания;
- преоценява балансовата стойност на задълженията, за да отрази преоценките или измененията на лизинговия договор.

Отчитане на преоценки и изменения на лизинговия договор

В резултат на преценка, лизингополучателят признава сумата на преценката на пасива по лизинга като корекция на актива с право на ползване. Ако балансовата стойност на актива е по-ниска, остатъчната сума на преценката се признава в печалбата или загубата.

Лизингополучателят отчита изменение на лизинговия договор като отделен лизинг, ако:

- изменението увеличава обхвата на лизинговия договор, като добавя ново „право на ползване” на един или повече допълнителни базови активи; и
- възнаграждението по лизинговия договор се увеличава със сума, съизмерима със самостоятелната цена за увеличението в обхвата и евентуални корекции, отразяващи обстоятелства по конкретния договор.

Плащанията във връзка с краткосрочни лизингови договори и договори, по които базовият актив е с ниска стойност, както и променливите лизингови плащания, които не са включени в оценката на задължението по лизинг се признават директно като текущи разходи в отчета за всеобхватния доход на база линейен метод за периода на лизинга.

Групата като лизингодател

МСФО 16 не променя съществено счетоводното отчитане на лизинга за лизингодателите. Те продължават да класифицират всеки лизингов договор като финансов или оперативен, прилагайки на практика правила аналогични на тези в МСС 17, които са по същество прехвърлени в новия МСФО 16.

Счетоводна политика, приложима до 31.12.2018 г.

Наети активи

Лизинговите договори, по силата на които се прехвърлят всички значими рискове и изгоди от собствеността, се класифицират като финансов лизинг. При първоначално признаване наетите активи се отчитат по по-ниската от справедлива стойност и настояща стойност на минималните лизингови плащания. След първоначално признаване, активът се отчита според счетоводната политика, приложима за съответния актив.

Различни от тези лизингови договори са договори за оперативен лизинг и те не се признават в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата.

Плащания по лизингови договори

Плащанията по оперативен лизинг се признават в печалби и загуби на база линейния метод за периода на лизинговия договор. Получени допълнителни плащания се признават като неразделна част от общите лизингови разходи през периода на договора.

Минималните лизингови вноски по финансов лизинг се разпределят между финансови разходи и намаляване на неуредените задължения. Финансовите разходи се разпределят към всеки период за времето на лизинговия срок така, че да се постигне постоянен периодичен лихвен процент на остатъка от задължението.

Определяне дали дадено споразумение съдържа лизинг

При възникване на споразумението, Групата определя дали то е, или съдържа лизинг. Конкретен актив е предмет на лизинг, ако изпълнението на споразумението зависи от използването на този определен актив. Споразумение представлява предаване на правото на ползване на актива, ако споразумението предоставя на Групата правото да упражнява контрол върху употребата на базовия актив.

При възникване или след повторна оценка на споразумението, Групата разделя плащания и други изисквани възнаграждения по това споразумение, на такива за лизинг, и такива за други елементи, въз основа на относителните им справедливи стойности. Ако Групата заключи, че за даден финансов лизинг е невъзможно да се разделят плащанията надеждно, актив и пасив се признават в размер, равен на справедливата стойност на базовия актив. След това пасивът се намалява, когато се извършват плащанията, и се признава вменен финансов разход върху пасива като се използва диференциалния лихвен процент на Групата.

(п) Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, приходи от лихви по вземания и нетна печалба от курсови разлики.

Финансовите приходи се представят отделно от финансовите разходи на лицевата страна на отчет за всеобхватния доход.

Приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху брутната балансова стойност на финансовите активи във фаза 1 и 2. За финансови активи във фаза 3 приходите от лихви се изчисляват чрез прилагане на ефективния лихвен процент върху тяхната амортизирана стойност (т.е. брутната балансова стойност, коригирана с очаквани кредитни загуби).

Печалби и загуби от валутни курсови разлики се отчитат на нетна база или като финансови приходи, или като финансови разходи, в зависимост дали валутните курсови разлики представляват нетна печалба или нетна загуба.

Финансовите разходи включват разходи за лихви по заеми и разходи в резултат на увеличение на задължението, следствие на приближаване с един период на датата, определена за реализиране за провизии. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби като се използва методът на ефективния лихвен процент.

(р) Данък върху печалбата

Данъкът върху печалбата за отчетния период представлява текущи и отсрочени данъци. Данъкът върху печалбата се признава в печалби и загуби, с изключение на този, отнасящ се за статии, които са признати директно в собствения капитал, или в друг всеобхватен доход.

Текущият данък е очакваното данъчно задължение или вземане върху облагаемата печалба или загуба за отчетния период, прилагайки данъчните ставки влезли в сила или по същество въведени към отчетната дата и всички корекции за дължими данъци за предходни години. Текущите данъчни задължения включват също всяко данъчно задължение възникващо от декларирането на дивиденди.

Отсрочените данъци се изчисляват върху временните разлики между сумите на активите и пасивите, използвани за целите на изготвянето на финансовия отчет, и сумите използвани за данъчни цели. Отсрочен данък не се признава за временни разлики от първоначално признаване на активи и пасиви при сделка, която не е бизнес комбинация и която не засяга печалби и загуби, нито за счетоводни, нито за данъчни цели.

Отсрочен данък се оценява по данъчните ставки, които се очаква да се прилагат за временните разлики, когато те се проявяват обратно, на базата на закони, които са в сила или са въведени по същество към отчетната дата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се компенсират само ако има правно основание за приспадане на текущи данъчни активи и пасиви, и те се отнасят до данъци върху печалбата наложени от едни и същи данъчни власти.

Актив по отсрочени данъци се начислява за неизползваните данъчни загуби, кредити и намаляеми временни разлики, доколкото е вероятно бъдеща облагаема печалба да бъде налична, срещу която те да могат да бъдат използвани. Отсрочените данъчни активи се преглеждат към края на всяка година и се намаляват доколкото не е вероятно повече бъдеща изгода да бъде реализирана.

При определянето на текущи и отсрочения данък Групата взема предвид ефекта от несигурни данъчни позиции и дали допълнителни данъци или лихви може да са дължими. Групата смята, че начисленията за данъчни задължения са адекватни за всички отворени данъчни години на базата на оценката на много фактори, включително интерпретиране на данъчни закони и предишен опит. Тази оценка се основава на приблизителни оценки и допускания и може да включва преценки за бъдещи събития. Може да се появи нова информация, според която Групата да промени своите преценки за адекватността на съществуващите данъчни задължения; такива промени в данъчните задължения биха засегнали разхода за данъци в периода когато такова определяне бъде направено.

(с) Ефекти от първоначално прилагане на МСФО 16

МСФО 16 „Лизинг“, приет от ЕС на 31 октомври 2017, в сила за годишни периоди започващи на или след 1 януари 2019, предоставя подробен модел за идентифициране на лизинговите договори и тяхното третиране във финансовите отчети, както за лизингодателите, така и за лизингополучателите. МСФО 16 заменя МСС 17 „Лизинг“ и свързаните тълкувания: КРМСФО 4 „Определяне дали даден договор съдържа лизинг“, ПКР 15 „Оперативен лизинг - стимули“ и ПКР 27 „Оценка на съдържанието на сделките в правната форма на

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

лизинговия договор“. МСФО 16 преустановява разграничението между оперативен и финансов лизинг в счетоводството на лизингополучателя и изисква признаване на активи с право на ползване и задължения по всички лизингови договори на лизингополучателите. Изискванията за счетоводно отчитане при лизингодателя по същество са непроменени. Целта на стандарта е да улесни съпоставимостта на финансовите отчети и да предостави информация на потребителите за рисковете, свързани с лизинговите договори.

Групата е избрала модифицирания ретроспективен подход при първоначалното прилагане на МСФО 16 Лизинг. Съгласно този подход, сравнителната информация за 2018г. не е преизчислена. Вместо това кумулативният ефект от първоначалното прилагане на стандарта е признат като корекция на началното салдо на неразпределената печалба към 01.01.2019г. На датата на първоначално прилагане Дружеството е признало задължения по лизинг съгласно МСФО 16 равни на сегашната стойност на всички неплатени лизингови плащания дисконтирани с лихвения процент, заложен в лизинговия договор, или с диференциалния лихвен процент на лизингополучателя.

Среднопретегленият диференциален лихвен процент приложен при първоначалното признаване на задълженията по лизинг към 01.01.2019г. е 1,3%.

По отношение на лизинговите договори, класифицирани като финансов лизинг съгласно МСС 17, балансовата стойност на актива с право на ползване и пасива по лизинга към датата на първоначалното прилагане на МСФО 16 е балансовата стойност на актива и пасива по лизинга, измерена непосредствено преди тази дата съгласно МСС 17.

Групата е приложила следните облекчения при първоначалното прилагане на МСФО 16:

- Лизинги на активи с ниска стойност и лизингови договори със срок до 12 месеца са изключени от обхвата;
- Стойността на активите с право на ползване са приравнени на задълженията по лизинг, след корекция за предплатени/начислени лизингови плащания, признати в отчета за финансовото състояние непосредствено преди датата на първоначално прилагане;
- Всички лизингови договори съществуващи към 01.01.2019 съгласно МСС 17 са признати като лизинги съгласно МСФО 16;
- Дружеството е приложило МСФО 16 за портфейли от лизингови договори със сходни характеристики, когато ефектът върху финансовите отчети не се различава съществено от прилагането му по отношение на индивидуалните лизингови договори в рамките на този портфейл;
- Дружеството е направило оценка дали лизинговите договори са обременяващи съгласно МСС 37 „Провизии, условни пасиви и условни активи“, непосредствено преди датата на първоначалното прилагане като алтернатива на провеждането на преглед за обезценка на активите с право на ползване съгласно МСС 36 „Обезценка на активи“;
- Първоначалните преки разходи са изключени при признаването на активи с право на ползване;
- Дружеството се е възползвало от натрупания последващ опит и информация при определянето на срока на лизинговите договори във връзка с упражняване на опции за удължаване/прекратяване на лизинга.

В таблицата по-долу е представено равнието на общите ангажименти по договори за оперативен лизинг към 31.12.2018 до задълженията по лизинг признати във финансовия отчет към 01.01.2019 г.:

	BGN'000
Задължения по оперативен лизинг преди дисконтиране	331
Ефект от дисконтиране с диференциалния лихвен процент	9
Задължения по оперативен лизинг	322
Задължения по финансов лизинг към 31.12.2018	322
Общо задължения по лизинг признати съгласно МСФО 16 на 01.01.2019	322
<i>в т.ч.</i>	
до една година	40
над една година	282

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ ПРЕДВАРИТЕЛЕН КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Кумулативният ефект от първоначалното прилагане на МСФО 16 за всяка отделна статия в отчета за финансовото състояние към 1 януари 2019 г. е представен в таблицата по-долу:

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	31.12.2018 оригинално отчетен BGN'000	Ефект от прилагане на МСФО 16 BGN'000	01.01.2019 преизчислен BGN'000
АКТИВИ			
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	177 408	322	177 730
Нематериални активи	55 937	-	55 937
Репутация	20 656	-	20 656
Инвестиционни имоти	7 138	-	7 138
Инвестиции	1	-	1
	259 140	322	259 460
Текущи активи			
Материални запаси	53 607	-	53 607
Вземания от свързани предприятия	6 245	-	6 245
Търговски вземания	28 201	-	28 201
Предоставени заеми	6 777	-	6 777
Други текущи вземания и предплатени разходи	2 433	-	2 433
Парични средства и парични еквиваленти	7 260	-	7 260
	104 523	-	104 523
ОБЩО АКТИВИ	363 663	-	363 985
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен капитал	243 609	-	243 609
Резерви	62 618	-	62 618
Неразпределена печалба	16 666	-	16 666
	322 893	-	322 893
Неконтролиращо участие	1 670	-	1 670
Общо собствен капитал	324 563	-	324 563
ПАСИВИ			
Нетекущи задължения			
Пасиви по отсрочени данъци	14 736	-	14 736
Дългосрочни задължения към персонала	272	-	272
Задължения по лизинг	-	282	282
Други нетекущи задължения	1 593	-	1 593
	16 601	282	16 883
Текущи задължения			
Краткосрочни банкови заеми	11 696	-	11 696
Задължения към свързани предприятия	579	-	579
Търговски задължения	5 778	-	5 778
Краткосрочна част на задължения по лизинг	-	40	40
Задължения за данъци	1 238	-	1 238
Задължения към персонала и за социално осигуряване	2 137	-	2 137
Други текущи задължения	798	-	798
	22 499	40	22 539
ОБЩО ПАСИВИ	39 100	322	39 422
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ	363 663	322	363 985

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Допълнителна информация за активите с право на ползване включени в бележката за Имоти, машини и оборудване е представена в таблицата по-долу:

<i>В хил. лева</i>	Придобити през периода	Начислена амортизация през периода	Балансова стойност към 31.12.2019
Земи и сгради	230	(48)	182
Транспортни средства	92	(28)	64
Общо	322	(76)	246

Групата е включила активите с право на ползване в същата позиция, в която съответните основни активи щяха да бъдат представени, ако бяха собствени.

(т) Ключови приблизителни оценки и предположения

Изчисление на очаквани кредитни загуби за предоставени заеми, търговски вземания и активи по договори с клиенти

Измерването на очакваната кредитна загуба за финансови активи, отчитани по амортизирана стойност (предоставени заеми, вземания и активи по договори с клиенти), е област, която изисква използването на съществени предположения за бъдещи икономически условия и кредитно поведение на клиенти и длъжници (например, вероятността контрагентите да не изпълнят задълженията си и произтичащите от тях загуби).

За прилагането на тези изисквания ръководството на Групата прави редица преценки, като:

- а) определяне на критерии за идентифициране и оценка на значително увеличение на кредитния риск;
- б) избор на подходящи модели и предположения за измерване на очакваните кредитни загуби;
- в) формиране на групи от сходни финансови активи (портфейли) за целите на измерването на очакваните кредитни загуби;
- г) установяване и оценка за корелацията между историческите проценти на просрочие и поведението на определени макропоказатели, за да се отразят ефектите от прогнозите за тях в бъдеще при изчисленията на очакваните кредитни загуби.

Приблизителни оценки при признаване на приходи от договори с клиенти

При признаване на приходите и изготвяне на годишния финансов отчет ръководството прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените приходи, разходи, активи и пасиви по договори и съответстващите им оповестявания. Въпреки несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, групата не очаква да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респективно отчетените разходи и приходи.

Обезценка на материални запаси - В края на всяка финансова година Групата извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, групата обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност. Материалните запаси, налични в склад, но с изтекъл срок на годност се обезценяват 100%.

Полезен живот на дълготрайни активи - Групата преглежда определения полезен живот на Имоти, машини и съоразения към края на всеки отчетен период.

Репутация – Тества се за обезценка ежегодно и когато обстоятелствата показват, че нейната стойност може да бъде надценена. Ръководството възлага на външен независим оценител да извърши преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на стойността на инвестиции в дъщерни дружества и репутация. Обезценката на репутацията се определя, като се оценява възстановимата стойност на всяка единица генерираща парични потоци (или група единици генериращи парични потоци), за които се отнася репутацията. Когато възстановимата стойност на единицата генерираща парични потоци е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с репутация, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Търговски марки – В края на всяка година Групата извършва преглед за обезценка на търговските марки. Ръководството възлага на външен независим оценител да извърши преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на търговските марки. Когато възстановимата стойност на търговската марка е по-малка от нейната балансова стойност, се признава загуба от обезценка. Загубите от обезценка, свързани с търговски марки, не могат да бъдат възстановени в бъдещи периоди.

Признаване на данъчни активи – При признаването отсрочените данъчни активи се оценява вероятността отделните намаляеми временни разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на всяко от дружествата от Групата да генерира в перспектива достатъчно данъчни печалби за тяхното компенсиране срещу тези печалби.

Лизингови договори (ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност) – Прилагането на МСФО 16 изисква ръководството на Дружеството да прави различни преценки, приблизителни оценки и предположения, които оказват влияние върху отчетените активи с право на ползване и задължения по лизинг. Основните ключови преценки засягат определянето на подходяща дисконтова норма и определянето на срока на лизинговия договор, включително дали е достатъчно сигурно, че опциите за удължаване/прекратяване на срока на договора ще се упражнят. В резултат на несигурността по отношение на тези предположения и приблизителни оценки, е възможно да възникнат съществени корекции в балансовата стойност на засегнатите активи и пасиви в бъдеще, и респ. отчетените разходи и приходи.

(у) Дъщерни дружества

Това са дружества, включително предприятия, неюридически лица, в които дружеството-майка, пряко или косвено, притежава повече от 50 % от правата на глас в Общото събрание (в акционерния капитал) и/или има правото да назначи повече от 50 % от Съвета на директорите на съответното дружество или по силата на сключено писмено споразумение за контрол между акционерите и може да упражнява контрол върху тяхната финансова и оперативна политика (включително по силата на сключено споразумение за контрол между акционери).

Дъщерните дружества се консолидират от датата, на която ефективният контрол е придобит от Групата и спират да се консолидират от датата, на която се приема, че контролът е прекратен и е прехвърлен извън Групата. За тяхната консолидация се прилага методът на пълната консолидация.

(ф) Принципи на консолидацията

Консолидация на дъщерни дружества

В консолидирания финансов отчет, отчетите на включените дъщерни дружества са консолидирани на база на метода “пълна консолидация”, ред по ред, като е прилагана унифицирана за съществените обекти счетоводна политика. Инвестициите на дружеството-майка са елиминирани срещу дела в собствения капитал на дъщерните дружества към датата на придобиване. Вътрешно - груповите операции и разчети са напълно елиминирани, включително нерезализираната вътрешногрупова печалба или загуба. Отчетен е и ефектът на отсрочените данъци при тези елиминиращи консолидационни записвания.

Бизнес комбинации

Групата отчита бизнес комбинациите, използвайки метода на придобиването към датата, на която Групата придобива контрол. Прехвърленото възнаграждение за придобиването се измерва чрез справедливата стойност на предоставените активи, поетите задължения към предишни собственици и предоставените от Групата участия в капитала ѝ. Прехвърленото възнаграждение включва справедливата стойност на всички активи или пасиви, възникващи на база споразумения за прехвърляне на възнаграждения под условие. Придобитите разграничими активи и поети задължения за условни възнаграждения се измерват по справедлива стойност към датата на придобиване. Разходи по сделката се отчитат като разходи при възникване.

Неконтролиращо участие

За всяка бизнес комбинация Групата избира да оценява неконтролиращото участие в придобитото предприятие на база:

- справедлива стойност; или
- пропорционалния дял от разграничимите нетни активи към датата на придобиване, който в общия случай се измерва по справедлива стойност.

Промени в дела на Групата в дъщерно предприятие, които не водят до загуба на контрол, се отчитат в собствения капитал. Промените в неконтролиращото участие се определят на база пропорционалния дял от

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

нетния актив на дъщерното дружество. Промени в репутацията или в отчетените печалби или приходи при придобиването не се правят.

Придобивания на дружества под общ контрол

Придобиване под общ контрол е транзакция, при която дружествата или бизнесите, които участват са контролирани от едно и също лице или лица, както преди, така и след сделката. Тези транзакции възникват, когато има смяна на директния собственик на дъщерните дружества, но крайното контролиращо лице остава непроменено.

Когато прехвърленото възнаграждение е по-малко от справедливата стойност на придобитите разграничени нетни активи, разликата се признава в собствен капитал като вноски от акционерите на придобиващия. Когато прехвърленото възнаграждение надвишава справедливата стойност на придобитите разграничени нетни активи, разликата се признава като репутация в консолидирания отчет за финансово състояние.

Провизорно отчитане на придобиването

Групата прилага провизорно отчитане на придобиването с презумпцията, че отчитането на придобиването за някои суми би могло да е непълно. Корекциите, направени по отчитането на придобиването по време на периода на оценяване, могат да повлияят върху признаването и оценката на придобитите активи и поетите задължения, неконтролиращите участия, прехвърлените възнаграждения, всички съществували участия в придобитото дружество преди придобиването, и признатата репутация или печалба от изгодни покупки. През периода на оценката придобиващият следва ретроспективно да коригира признатите към датата на придобиване суми на провизорна база, така че да отразяват получената нова информация относно фактите и обстоятелствата, съществували на датата на придобиване и, ако са известни - такива, повлияли сумите от оценката, признати към тази дата. Периодът на оценка приключва, когато придобиващият получи цялата информация, необходима за пълното отчитане на придобиването, или установи, че допълнителна информация не е налична, и не може да превишава една година от датата на придобиване. Корекции, направени през периода на оценка, се признават ретроспективно, а сравнителната информация се коригира - т.е. сякаш отчитането на бизнес комбинацията е било изцяло извършено към датата на придобиване.

(х) Нови стандарти и разяснения

През текущата година Групата е възприела всички нови и променени МСФО, които са свързани с дейността и са в сила за отчетния период, започващ на 1 януари 2019 г.

Стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които още не са приети от ЕС:

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

МСФО 17 “Застрахователни договори” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021) – Ръководството не очаква прилагането на този стандарт да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Промени в Концептуалната рамка за финансово отчитане (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези промени да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на МСФО 3 “Бизнес комбинации” (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези изменения да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ и МСС 8 „Счетоводна политика, промени в приблизителните оценки и грешки“ (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.) - Ръководството не очаква прилагането на тези изменения да има съществен ефект върху финансовите отчети на Групата.

Групата очаква приемането на тези стандарти, изменения и разяснения да не окажат съществен ефект върху финансовия отчет на Групата в периода на първоначалното му прилагане.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

4. Дълготрайни материални активи

<i>В хиляди лева</i>	Земи	Сгради	Машини и оборудване	Съоръжения	Транспортни средства	Стопански инвентар и други дълготрайни активи	В процес на придобиване и изграждане	Общо
Отчетна стойност								
Салдо на 1.1.2019	16 956	91 140	41 065	25 385	14 252	3 805	5 212	197 815
Активи „Право на ползване“ на 1.1.2019г.	-	230	-	-	92	-	-	322
Салдо на 1.1.2019г. /преизчислено/	16 956	91 370	41 065	25 385	14 344	3 805	5 212	198 137
Придобити активи	-	4 614	6 047	2 237	1 952	67	10 291	25 208
Активи в новопридобити дъщерни дружества	398	1 125	915	13	81	8	22	2 562
Трансфер	(97)	-	-	46	147	-	(13 827)	(13 731)
Отписани активи	-	-	(623)	-	(206)	(387)	-	(1 216)
Салдо на 31.12.2019	17 257	97 109	47 404	27 681	16 318	3 493	1 698	210 960
Амортизация								
Салдо на 1.1.2019	-	(2 217)	(6 170)	(609)	(9 008)	(2 403)	-	(20 407)
Амортизация за периода	-	(1 484)	(3 427)	(394)	(1 094)	(287)	-	(6 686)
Отписана амортизация за периода	-	-	125	-	125	188	-	438
Салдо на 31.12.2019	-	(3 701)	(9 472)	(1 003)	(9 977)	(2 502)	-	(26 655)
Балансова стойност								
Към 31 декември 2019	16 956	88 923	34 895	22 776	5 244	1 402	5 212	177 408
Към 31 декември 2019	17 257	93 408	37 932	26 678	6 341	991	1 698	184 305

Групата е учредила особен залог на сгради, машини и оборудване във връзка с договори за кредит (виж бележка 18).

5. Нематериални активи

Нематериалните активи представляват търговски марки, програмни продукти, сертификати, разрешителни и други.

<i>В хиляди лева</i>	Търговски марки	Софтуер	Подобрения на наети активи	Лицензи и други	Общо
Отчетна стойност					
Салдо на 1.1.2019	53 273	51	758	327	54 409
Придобити	-	3	25	116	-
Салдо на 31.12.2019	53 273	54	783	443	54 634
Амортизация					
Салдо на 1.1.2019	-	(41)	(206)	(225)	(472)
Амортизация за периода	-	(1)	(116)	(39)	-
Салдо на 31.12.2019	-	(42)	(322)	(264)	(588)
Балансова стойност					
Към 1 януари 2019	53 273	10	552	102	53 937
Към 31 декември 2019	53 273	12	461	179	53 925

При учредяването на „Градус“ АД и апортирането на дялове от „Градус-1“ ЕООД се признават разграничени нематериални активи „Търговски марки“ с неограничен полезен живот. Първоначално са признати по справедлива стойност, определена от доклад на независим лицензиран оценител. Справедливата стойност на търговските марки не се различава от балансовата стойност. Капитализирани в резултат на осъществените бизнес-комбинации търговски марки са: „ГРАДУС“ и „АЗ ЯМ“. търговските марки не се различава от

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

балансовата им стойност. Капитализирани в резултат на осъществените бизнес-комбинации търговски марки са: „ГРАДУС“ и „АЗ ЯМ“.

В края на годината Ръководството на Групата е направило анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на търговските марки. Ръководството на дружеството възлага на външен независим оценител да извърши преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на търговските марки.

През 2019 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на търговските марки (2018 г. : 0 хил.лв.).

Забележка: Към датата на изготвяне на настоящия предварителен консолидиран финансов отчет ръководството не счита, че са налице индикатори за обезценка на търговските марки, но все още не разполага с доклад на външен независим оценител от извършен преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на стойността на инвестиции в дъщерни дружества и репутация, в следствие на което не са предприети окончателни мерки по обезценката им.

6. Репутация

Придобиването на Градус-1 ЕООД, Жюлив ЕООД, Лора-2004 ЕООД, Милениум 2000 ЕООД и Градус-98 АД е направено при учредяването на капитала на Градус АД чрез апортни вноски, представляващи 100% от дяловия капитал на Градус-1 ЕООД, Лора-2004 ЕООД и Милениум 2000 ЕООД и 99,94% от капитала на Градус-98 АД, които са оценени от лицензиран оценител към датата на транзакцията. Използваният метод за оценка е чиста стойност на активите. Градус АД е регистрирано в търговски регистър на дата 28.11.2017г.

Репутация възниква, когато Дружеството-майка придобие контрол и се определя като превишението на прехвърленото възнаграждение по справедлива стойност и не-контролиращото участие в придобиваното дружество над справедливата стойност на разграничимите нетни активи в него към датата на придобиване. Към 31.12.2019г. Репутацията е в размер на 20 656 хил.лв. (2018г.: 20 656 хил.лв.).

В края на всяка година ръководството прави анализ и оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества.

Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема и/или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; загуби на пазари, клиенти или технологични проблеми, отчитане на загуби за по-продължителен период от време (над три години), отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал, тенденции на влошаване на основни финансови показатели, както и намаляване на пазарната капитализация. Ръководството на дружеството възлага на външен независим оценител да извърши преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на стойността на инвестиции в дъщерни дружества и репутация.

През 2019 г. не е установена необходимост от признаване на обезценка на определени инвестиции в дъщерни предприятия (2018 г. : 0 хил.лв.).

Забележка: Към датата на изготвяне на настоящия предварителен консолидиран финансов отчет ръководството не счита, че са налице индикатори за обезценка на инвестициите в дъщерните му дружества, но все още не разполага с доклад на външен независим оценител от извършен преглед за съществуването на индикации за обезценка по реда на МСС 36 „Обезценка на активи“ на стойността на инвестиции в дъщерни дружества и репутация, в следствие на което не са предприети окончателни мерки по обезценката им.

Групова структура към 31.12.2019г.

		Ефективно участие на компанията майка
Градус АД	Компания майка	-
Градус-1 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Жюлив ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Лора-2004 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Милениум 2000 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%
Градус-98 АД	Дъщерно предприятие на Градус АД	99,94%
Градус-3 АД	Дъщерно предприятие на Градус-1 ЕООД	96%
Голд Фарм 91 ЕООД	Дъщерно предприятие на Градус АД	100%

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Към 31.12.2019г.:

Група „Градус АД“	Градус-1	Жюлив	Лора-2004	Милениум 2000	Градус-98	Общо
Прехвърлени възнаграждения	149 760	16 200	11 100	35 700	52 200	264 960
Неконтролиращо участие	1 514	-	-	-	31	1 545
Справедлива стойност на нетни активи	(140 739)	(16 103)	(10 143)	(31 630)	(47 234)	(245 849)
Репутация	10 535	97	957	4 070	4 997	20 656

Подгрупа „Градус-1 ЕООД“	Градус-1	Градус-3	Общо
Прехвърлени възнаграждения	113 836	35 924	149 760
Неконтролиращо участие	-	1 514	1 514
Справедлива стойност на нетни активи	(102 901)	(37 838)	(140 739)
Репутация	10 935	(400)	10 535

Градус-1 ЕООД притежава 96% от капитала на „Градус-3 АД“, колкото е и ефективното участие на „Градус АД“.

7. Неконтролиращо участие

	Процент неконтролиращо участие	Баланс към 31.12.2018г.	Резултат за периода	Баланс към 31.12.2019г.
Градус-3 АД	4%	1 636	121	1 757
Градус-98 АД	0,066%	34	3	37
		1 670	124	1 794

	Процент неконтролиращо участие	Баланс към 31.12.2017г.	Резултат за периода	Баланс към 31.12.2018г.
Градус-3 АД	4%	1 525	111	1 636
Градус-98 АД	0,066%	31	3	34
		1 556	114	1 670

8. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти представляват земи и сгради, отдадени под наем. Първоначално се оценяват по цена на придобиване, а при последваща оценка по справедлива стойност, определена от независим лицензиран оценител, като промените се признават в печалбата или загубата. Справедливата стойност отразява действителното състояние на инвестиционния имот в условията на конкурентен пазар в същото населено място и състояние на имота. Към 31.12.2018 г. балансовата стойност на инвестиционните имоти е в размер на 7 554 хил. лева (2018: 7 138 хил. лева).

9. Материални запаси

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Основни материали	28 446	23 899
Стоки	12 470	12 727
Продукция	6 376	7 228
Животни за угояване	5 256	5 583
Незавършено производство	3 627	4 170
Общо	56 175	53 607

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Групата е учредила особен залог на материални запаси във връзка с договори за кредит (Виж бележка 18).

10. Търговски вземания

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Вземания от контрагенти	13 857	20 549
Провизия за очаквани кредитни загуби	(1 570)	(512)
Доставчици по аванси	4 388	8 164
Общо	16 675	28 201

Търговските вземания са текущи, безлихвени, деноминирани в лева и са възникнали по повод продажби на стоки, продукцията и услуги.

За 2019 г. и 2018 г. групата прилага опростения подход на МСФО 9 за измерване на очаквани кредитни загуби по търговските вземания, като признава очаквани загуби за целия срок на инструмента за всички търговски вземания.

Групата е учредила особен залог на вземания във връзка с договори за кредит (Виж бележка 18).

11. Предоставени заеми

хиляди лева

	Падеж	Обезпечение	Лихвен процент	31 декември 2019	31 декември 2018
Дружество 1	2020	Не	2.5%	3 401	4 944
Дружество 2	2020	Не	2.5%	914	966
Дружество 3	2019	Не	4%	-	763
Дружество 4	2020	Не	2%	33	50
Дружество 5	2019	Не	2.5%	-	41
Дружество 6	2020	Не	7%	1	13
Дружество 7	2020	Не		139	-
Общо				4 488	6 777

12. Други текущи вземания и предплатени разходи

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Данъци за възстановяване	1 762	1 803
Съдебни и присъдени вземания	268	71
Разходи за бъдещи периоди	302	284
Други вземания	269	275
Общо	2 601	2 433

13. Пари и парични еквиваленти

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Парични средства в брой	441	350
Парични средства по разплащателни сметки	2 381	6 910
Парични еквиваленти	2	-
Общо	2 824	7 260

Групата оценява очакваните кредитни загуби от парични средства и парични еквиваленти като незначителни, поради което не е начислявало очаквана кредитна загуба за паричните средства и парични еквиваленти.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

14. Собствен капитал

<i>Основен капитал</i>	Брой акции с право на глас	Стойност в хил. лева
Към 31 декември 2017г.	221 000 000	221 000
Емисия на акции	22 608 710	22 609
Към 31 декември 2018г.	<u>243 608 710</u>	<u>243 609</u>
Към 31 декември 2019г.	<u>243 608 710</u>	<u>243 609</u>

Акционери на „ГРАДУС“ АД към 31 декември 2019г. са както следва:

	Брой акции с право на глас	% Акционерен дял
Лука Ангелов Ангелов	99 195 645	40,72
Иван Ангелов Ангелов	50 312 465	20,65
Ангел Иванов Ангелов	50 312 465	20,65
Юридически лица	38 292 755	15,72
Индивидуални акционери	5 495 380	2,26
Общо:	<u>243 608 710</u>	<u>100,00</u>

Акционери на „ГРАДУС“ АД към 31 декември 2018г. са както следва:

	Брой акции с право на глас	% Акционерен дял
Лука Ангелов Ангелов	99 195 645	40,72
Иван Ангелов Ангелов	99 195 645	40,72
Юридически лица	38 134 878	15,65
Индивидуални акционери	7 082 542	2,91
Общо:	<u>243 608 710</u>	<u>100,00</u>

Собствен капитал

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Основен капитал	243 609	243 609
Премиен резерв	42 040	44 200
Премиен резерв от емитиране на ценни книжа	18 087	18 087
Преоценъчен резерв	1 053	404
Резерв от актюерски преоценки	(180)	(73)
Неразпределена печалба	3 373	16 666
Неконтролиращо участие	1 794	1 670
Общо собствен капитал	<u>309 776</u>	<u>324 563</u>

Премийният резерв (Законов резерв) в размер на 42 040 хил.лв. представлява:

- а) фонд „Резервен“ по изискване на Търговския закон в размер на 22 100 хил.лв.;
- б) друг резерв в размер на 19 940 хил.лв. – натрупани печалби от минали години на дружества от групата.

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Печалба на акция

Печалба на акция се определя, като се раздели нетната печалба, принадлежаща на акционерите, на средно претегления брой на обикновените акции в обръщение през годината.

	2019г.	2018г.
Нетна печалба, принадлежаща на акционерите в хиляди лева	16 581	14 654
Средно претеглен брой на обикновени акции	<u>243 608 710</u>	<u>243 608 710</u>
Печалба на акция в лева	<u>0.07</u>	<u>0.06</u>

15. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Признати отсрочени данъчни активи и пасиви

16. Дългосрочни задължения към персонала

Дългосрочните задължения към персонала включват сегашната стойност на задължението на Групата за изплащане на обезщетения на наестия персонал към 31.12.2019 г. и 31.12.2018 г. при настъпване на пенсионна възраст. Съгласно Кодекса на труда всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на 6 брутни заплати към момента на пенсиониране.

За определяне на тези задължения дружествата от Групата са направили актюерска оценка към 31.12.2019 г. и 31.12.2018 г. като са ползвали услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Сегашна стойност на задълженията на 31 декември / 01 януари	272	211
Разход за текущ стаж	100	44
Разход за лихви	1	1
Плащания през периода	-	(28)
Ефекти от последващи оценки за периода	<u>24</u>	<u>44</u>
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	<u>398</u>	<u>272</u>

При определяне на сегашната стойност на задълженията към 31 декември са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтовия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0.4506%.
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Групата, че се предвижда 3 % увеличение спрямо нивото от предходна година.
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2016 г. – 2018 г.;
- други допускания – нормативната база ще се запази без промени, касаещи правото на пенсия.

17. Други нетекущи задължения

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Дългосрочна част на финансиране за ДМА	2 476	1 593
Краткосрочна част на финансиране за ДМА (Бележка 22)	<u>333</u>	<u>248</u>
Общо	<u>2 809</u>	<u>1 841</u>

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Към 31.12.2019г.:

- Получено е финансиране по договор от 2018г. между „Градус-1“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 1 565 хил.лв.
- Получено е финансиране по договор от 2017г. между „Лора – 2004“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 1 259 хил.лв.
- Финансиране по договор от 2014г. между „Милениум 2000“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 924 хил.лв.

Към 31.12.2018г.:

- Получено е финансиране по договор от 2018г. между „Градус-1“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 1 565 хил.лв.
- Финансиране по договор от 2015г. между „Градус-98“ АД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 200 хил.лв.
- Финансиране по договор от 2014г. между „Милениум 2000“ ЕООД и Държавен фонд „Земеделие“ за придобиване на дълготрайни материални активи. Стойността на одобреното финансиране по този договор е в размер на 924 хил.лв.

18. Банкови заеми

Банка	Валута	Лихвен процент %	Падеж	2019		2018	
				Задължение хил.лв.	Разрешен лимит хил.лв.	Задължение хил.лв.	Разрешен лимит хил.лв.
"Банка 1" - кредитополучател Градус-1 ЕООД							
Заем 1	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	10 766	12 000	11 569	12 000
Заем 2	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	-	2 800	400	2 800
Заем 3	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	4 342	15 000		15 000
"Банка 1" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	-	12 000	-	12 000
Заем 2	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	-	2 800	-	2 800
Заем 3	Лева	СДИ+0.84%	30.09.2020	-	8 000	-	8 000
"Банка 2" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Лева	ПЛИ+1.37%	30.08.2020	900	10 000	-	10 000
"Банка 3" - кредитополучател Градус-3 АД							
Заем 1	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	16 625	-	16 625
Заем 2	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	12 713	-	12 713
Заем 3	Евро	1m euribor+1.15%	31.01.2020	-	9 779	-	9 779
Общо:				16 008		11 969	

Банковите заеми са обезпечени с активи на Групата, както следва:

	ДМА хил. лв.	Материални запаси хил. лв.
„Банка 1“		
Заем 1	9 923	3 500
Заем 2	-	-

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Заем 3	26 590	-
„Банка 2“		
Заем 1	14 036	-
„Банка 3“		
Заем 1	3 957	-
Заем 2	1 169	13 651
Заем 3	-	9 231
Общо:	55 675	26 382

19. Търговски задължения

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Задължения към доставчици	4 120	5 745
Задължения по получени аванси	326	33
Общо	4 446	5 778

20. Задължения за данъци

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
ДДС за внасяне	1 033	1 053
Корпоративен данък	42	27
Данък върху дохода на физически лица	382	149
Други	36	9
Общо	1 493	1 238

21. Задължения към персонала и социалното осигуряване

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Задължения към персонала	1 721	1 526
Задължения по социално осигуряване	662	550
Задължения по неизползвани отпуски	18	61
Общо	2 401	2 137

22. Други текущи задължения

В хиляди лева

	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Задължение по договор за доставка на ДМА	383	394
Краткосрочна част на финансиране за ДМА	333	248
Задължения по дивиденди на физически лица	-	10
Задължения по застраховки	34	39
Запор	7	14
Други	121	93
Общо	878	798

23. Приходи от договори с клиенти

В хиляди лева

	2019г.	2018г.
Продажба на готова продукция	126 319	112 829
Продажба на стоки	27 176	27 754
Продажба на услуги	913	807
Общо	155 136	141 390

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

24. Други доходи от дейността

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Приходи от финансиране	10 552	11 025
Приходи от наеми	728	722
Продажба на материали и дълготрайни активи, нетно	665	440
Печалба от преоценка на инвестиционни имоти	682	486
Преоценка на биологични активи	918	424
Приходи от реинтегриране на обезценка	203	374
Приходи от обезщетения	1 032	247
Приходи от актюерски преоценки	37	43
Излишъци на материални запаси	218	78
Други	223	157
Общо	15 258	13 996

25. Разходи за материали

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Суровини	71 106	64 421
Електричество	4 235	4 393
Гориво и смазочни материали	2 262	2 345
Разходи за ремонт и резервни части	1 239	1 976
Природен газ	1 233	1 187
Отоплителни материали	1 144	1 751
Вода и водна пара	352	395
Други	861	2 285
	82 432	78 753

26. Разходи за външни услуги

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Маркетинг и реклама	1 627	1 693
Данъци и такси	1 096	743
Транспортни услуги	866	453
Спедиторски услуги и комисионни	858	641
Разходи за консултантски услуги	825	901
Разходи за ремонт и поддръжка	598	590
Ветеринарни услуги и изследвания	401	376
Охрана	354	171
Екарисаж	283	54
Застраховки	209	383
Разходи за одит	103	96
Комисионни	-	225
Абонаментни такси	87	17
Разходи за наеми	77	124
Правни услуги	12	29
Преводачески услуги	17	13
Други	1 301	974
	8 714	7 483

27. Разходи за персонала

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Разходи за заплати	21 625	19 789
Разходи за осигуровки	3 759	3 410
Разходи за социални придобивки и плащания	600	-
Разходи по неизползвани отпуски	112	-
	26 096	23 199

28. Други разходи

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Брак на материални запаси	2 416	2 359
Брак на ДМА	37	-
Неустойка по договор	13	772
Представителни разходи	212	216
Отписани вземания	19	200
Дарения	21	58
Липси на активи	38	45
Разходи за персонала при пенсиониране	32	36
Разходи за командировки	56	20
Непризнати данъци	48	-
Провизия за компенсируем отпуск	-	28
Социални разходи	19	-
Фири	17	6
Други	253	298
Общо други	3 181	4 038
Обезценка на биологични активи	12 407	10 695
Обезценка на вземания	1 066	154
Общо обезценка	13 473	10 849

29. Финансови приходи и разходи

<i>В хиляди лева</i>	2019г.	2018г.
Приходи от лихви	254	165
Приходи по валутни операции	128	169
Общо финансови приходи	382	334
Разходи за лихви по банкови заеми	(155)	(473)
Разходи за за банкови такси и комисионни	(216)	(222)
Разходи за лихви по лизингови договори	(28)	-
Общо финансови разходи	(399)	(695)
Общо финансови приходи/разходи нетно	(17)	(361)

30. Разходи за данъци

	2019	2018
Текущ разход за данъци върху печалбата – 10% (2018 г.: 10%)	(2 184)	(1 836)
Отсрочени данъци върху печалбата свързани с: Възникване и обратно проявление на временни разлики	(290)	110
Общо разход за данъци върху печалбата	(2 474)	(1 726)

Равнение на разхода за данъци върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат	2019	2018
Счетоводна печалба за периода	19 055	16 380
Данъци върху печалбата - 10% (2018 г.: 10%)	(1 906)	(1 638)
Непризнати разходи за данъчни цели	(568)	(88)
Общо разход за данъци върху печалбата	(2 474)	(1 726)

31. Сегментно отчитане

Към 31.12.2019г. Групата идентифицира три основни оперативни сегмента:

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

- Месо и месни продукти
- Разплодни яйца
- Търговия със зърна и компоненти

32. Парични потоци от финансова дейност

в хиляди лева	01/01/2019	Получени парични средства	Платени парични средства	Начислени лихви и банкови такси	Платени лихви и такси по заеми	Други	31/12/2019
Лизингови договори	-	-	(78)	-	-	78	-
Банкови заеми	11 969	23 125	(19 126)	374	(339)	5	16 008
Задължения за дивиденди	-	-	(28 471)	-	-	28 471	-
Общо	11 969	23 125	(47 597)	374	(339)	28 554	16 008

в хиляди лева	01/01/2018	Получени парични средства	Платени парични средства	Начислени лихви и банкови такси	Платени лихви и такси по заеми	Други	31/12/2018
Постъпления от емисия	-	40 696	-	-	-	(40 696)	-
Банкови заеми	46 890	40 012	(74 952)	473	(590)	136	11 969
Задължения за дивиденди	-	-	(20)	-	-	20	-
Общо	46 890	80 708	(74 972)	473	(590)	(40 540)	11 969

33. Финансови инструменти

Категории финансови инструменти

Финансови активи по амортизирана стойност	31.12.2019	31.12.2018
<i>В хиляди лева</i>		
Търговски вземания	12 287	20 037
Вземания от свързани лица	5 034	6 245
Предоставени заеми	4 488	6 777
Пари и парични еквиваленти	2 381	6 910
Общо	24 190	39 969

Финансови пасиви по амортизирана стойност	31.12.2019	31.12.2018
<i>В хиляди лева</i>		
Банкови заеми	16 008	11 969
Задължения към свързани лица	172	579
Търговски задължения	4 120	5 745
Общо	20 300	18 293

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

В хода на обичайната си стопанска дейност групата е изложена на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци.

Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и постигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Групата.

Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на стоките и услугите на Групата и на привлечения от нея заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от нея инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска в групата се осъществява текущо съгласно политиката, определена от ръководството. Ръководството е разработило основните принципи на общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретните процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден.

Кредитен риск

Основните финансови активи на групата са пари в брой и в банкови сметки, търговски вземания и вземания по предоставени заеми.

Кредитен е рискът, при който клиентите и другите контрагенти на дружествата от групата няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските и кредитните вземания.

Търговски вземания

Групата е сегментирала търговските вземания в различни групи. За всеки тип финансов актив е направен анализ на събираемостта в различните диапазони на възрастовия анализ. Прилаганите проценти на провизиране се базират на дните на просрочие според възрастовия анализ. Първоначално тези проценти се определят на бази исторически данни, наблюдавани от дружеството, за период от 2 години.

Групата разглежда ефектите върху изчислените проценти за неизпълнение на база исторически данни на прогнозна информация за определени макроикономически параметри. Историческите проценти се коригират, за да отразят ефекта от бъдещо поведение на макроикономически фактори, за които е установена статистическа зависимост и за които се смята, че оказват влияние на способността на клиентите да обслужват и уреждат задълженията си. Предвид краткосрочния хоризонт на вземанията и прогнозите на международни институции (ЕК, МВФ, Световна банка) за следващата 2020 година за развитието на българската и световната икономика, ръководството е определило, че ефектите от промените в макроикономическата среда върху историческите проценти на загубите са незначителни и корекции не са извършвани през 2019 г.

Очакваните кредитни загуби се изчисляват на датата на всеки отчетен период.

Паричните, вкл. разплащателни операции са ограничени до банки с кредитен рейтинг „В“ над „В“. Допълнително, Групата се стреми да лимитира експозицията си към отделна банка.

За изчисляване на очакваните кредитни загуби на *търговските вземания* групата прилага опростен подход за изчисление на очаквани кредитни загуби и не проследява последващите промени в кредитния им риск. При този подход групата признава коректив (провизия за обезценка) въз основа на очакваната кредитна загуба за целия срок на вземанията.

Предоставени заеми и финансови гаранции

Групата измерва кредитния риск на предоставените заеми като използва вероятността за неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD). За определяне на кредитния риск

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

ръководството на Групата използва вътрешни оценки, които отразяват вероятността от неизпълнение за отделни контрагенти. Дейността, финансовото състояние на заемополучателя и стойността на полученото обезпечение се включва в оценката на риска.

Групата счита, че даден финансов инструмент е претърпял значително увеличение на кредитния риск (преместване от фаза 1 във фаза 2), когато са изпълнени един или повече от следните количествени или качествени критерии:

- Заемополучателят е в просрочие над 60 дни;
- Значителни неблагоприятни промени в бизнес, финансови и икономически условия, в които кредитополучателят оперира;
- Действителни или очаквани значителни неблагоприятни промени в оперативните резултати на кредитополучателя;

Критериите, използвани за определяне на значително нарастване на кредитния риск, се наблюдават и преразглеждат периодически.

Групата определя финансов инструмент в неизпълнение и с кредитна загуба (преместване от фаза 1 или 2 във фаза 3), когато отговаря на един или повече от следните критерии :

- Заемополучателят е с просрочие над 90 дни;
- Заемополучателят има значителни финансови затруднения;
- Заемополучателят е в процедура по несъстоятелност/ликвидация.

Изчисление на очакваните кредитни загуби

Очакваните кредитни загуби са изчислени чрез дисконтиране на получената стойност от производението на: вероятността от неизпълнение (PD), експозицията при неизпълнение (EAD) и загубата при неизпълнение (LGD), определена както следва:

- PD представя вероятността заемополучателят да не изпълни финансовото си задължение или през следващите 12 месеца, или през целия живот на финансовия актив;
- EAD е сумата, която е дължима на Групата в момента на неизпълнението;
- LGD представлява очакването на Групата за размера на загуба при експозиция в неизпълнение. Стойността на LGD е намалена с частта от финансовия актив, който е застрахован.

Дисконтовият процент, използван при изчисляването на очакваната кредитна загуба (ECL), е първоначалният ефективен лихвен процент по инструмента.

Очакваните кредитни загуби на дадени заеми, класифицирани във Фаза 1, се определят на база на очакваните кредитни загуби, които са резултат от възможни събития на неизпълнение, които биха могли да настъпят в рамките на следващите 12 месеца от живота на съответния актив (12-месечни очаквани кредитни загуби за инструмента).

Анализ на очакваните загуби по предоставени заеми:

В хиляди лева	Предоставен заем към 31.12.2019г	Лихвен процент	Вероятност	Загуба при неизпълнение	Очаквана кредитни загуби	Дисконтирана	Предоставен заем нетно
			от неизпълнение в %			стойност на кредитната загуба	
Заем 1	3 434	2,50%	1,00%	3 434	1%	33	3 401
Заем 2	924	2,50%	1,00%	924	1%	10	914

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Заем 4	33	2,00%	1,00%	33	1%	-	33
Заем 6	10	7,00%	1,00%	10	1%	9	1
Заем 12	140	2,00%	1,00%	140	1%	1	139
Общо предоставени заеми на несвързани лица (бележка 11)							4 488
Заем 8	1 280	2,50%	1,00%	1 280	1%	13	1 267
Заем 9	2 277	5,50%	1,00%	2 277	1%	712	1 565
Заем 13	54	2,00%	1,00%	54	1%	1	53
Общо предоставени заеми на свързани лица (бележка 34)							5 459
Общо	12 370			12 370		134	12 236

Анализ на очакваните загуби по предоставени заеми към 31.12.2018г.:

В хиляди лева	Предоставен заем към 31.12.2018г	Лихвен процент	Вероятност от неизпълнение в %	Загуба при неизпълнение	Очаквана кредитни загуби	Дисконтирана стойност на кредитната загуба	Предоставен заем нетно
Заем 1	4 994	2,50%	1,00%	4 994	1%	50	4 944
Заем 2	975	2,50%	1,00%	975	1%	9	966
Заем 3	770	4,00%	1,00%	770	1%	7	763
Заем 4	50	2,00%	1,00%	50	1%	-	50
Заем 5	41	2,50%	1,00%	41	1%	-	41
Заем 6	13	7,00%	1,00%	13	1%	-	13
Общо предоставени заеми на несвързани лица (бележка 11)							6 777
Заем 7	1 561	2,50%	1,00%	1 561	1%	30	1 531
Заем 8	1 720	2,50%	1,00%	1 720	1%	17	1 703
Заем 9	2 241	5,50%	1,00%	2 241	1%	21	2 220
Заем 10	4	3,60%	1,00%	4	1%	-	4
Заем 11	1	3,60%	1,00%	1	1%	-	1
Общо предоставени заеми на свързани лица (бележка 34)							5 459
Общо	12 370			12 370		134	12 236

Валутен риск

Експозиция към валутен риск

В някои случаи дружества в Групата осъществяват сделки, деноминирани в чуждестранна валута. Групата е изложена на валутен риск, свързан с възможни колебания в курса на чуждестранните валути. Към момента този риск се свързва с колебания в курса на щатския долар, който се използва от Групата при търговия със земеделска продукция.

Ликвиден риск

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Групата да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. Тя провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства. Групата не изпитва недостиг на парични средства.

По-долу са договорните падежи на финансови пасиви, включително очаквани плащания на лихви, изключващи ефекта от договорености за нетиране:

31 декември 2019г.

<i>В хиляди лева</i>	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.
Банкови заеми	16 008	16 008	-	16 008
Задължения към свързани лица	172	172	172	-
Търговски задължения	4 120	4 120	4 120	-
Общо:	20 300	20 300	4 292	16 008

31 декември 2018г.

<i>В хиляди лева</i>	Балансова стойност	Договорни парични потоци	До 6 м.	6-12 м.
Банкови заеми	11 969	11 969	-	11 969
Задължения към свързани лица	579	579	579	-
Търговски задължения	5 745	5 745	5 745	-
Общо:	18 293	18 293	6 324	11 969

Лихвен риск

Групата е изложена на лихвен риск от своите банкови заеми. Те са обичайно с променлив лихвен процент, който носи лихвен риск за паричните му потоци.

<i>В хиляди лева</i>	Лихвени		Безлихвени	Общо
	Фиксиран лихвен %	Променлив лихвен %		
31 декември 2019г.				
Вземания от свързани лица	2 885	1 565	2 149	6 599
Търговски вземания	-	-	12 287	12 287
Предоставени заеми	4 488	-	-	4 488
Парични средства и еквиваленти	-	2 381	-	2 381
Общо финансови активи	7 373	3 946	14 436	25 755
Банкови заеми	-	16 008	-	16 008
Търговски задължения	-	-	4 120	4 120
Задължения към свързани лица	-	-	172	172
Общо финансови пасиви	-	16 008	4 292	20 300

<i>В хиляди лева</i>	Лихвени		Безлихвени	Общо
	Фиксиран лихвен %	Променлив лихвен %		
31 декември 2018г.				
Вземания от свързани лица	3 239	2 220	786	6 245
Търговски вземания	-	-	20 037	20 037
Предоставени заеми	6 777	-	-	6 777
Парични средства и еквиваленти	-	6 910	-	6 910
Общо финансови активи	10 016	9 130	20 823	39 969

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Банкови заеми	-	11 969	-	11 969
Търговски задължения	-	-	5 745	5 745
Задължения към свързани лица	-	-	579	579
Общо финансови пасиви	-	11 969	6 324	18 293

Справедливи стойности

Справедливата стойност най-общо представлява сумата, за която един актив може да бъде разменен или едно задължение да бъде изплатено при нормални условия на сделката между независими, желаещи и информирани контрагенти. Политиката на Групата е да оповестява във финансовите си отчети справедливата стойност на финансовите активи и пасиви, най-вече за които съществуват котировки на пазарни цени. Справедливата стойност на финансовите инструменти, които не се търгуват на активни пазари се определя чрез оценъчни методи, които се базират на различни оценъчни техники и предположения на ръководството, направени на база пазарните условия към датата на баланса.

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, Групата очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респективно погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност. Притежаваните от Групата финансови активи и пасиви са основно краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), поради което се приема, че балансовата им стойност е приблизително равна на тяхната справедлива стойност. Ръководството на Групата счита, че при съществуващите обстоятелства представените в баланса оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя в съответствие с методологията за оценяване, съответстваща на ниво 3 съгласно йерархията на справедливите стойности.

Справедливи стойности сравнени с балансови стойности

Справедливите стойности на финансови активи и пасиви, заедно с балансовите стойности включени в отчета за финансово състояние са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.		31 декември 2018г.	
	Балансова стойност	Справедлива стойност	Балансова стойност	Справедлива стойност
Вземания от свързани лица	6 599	6 599	6 245	6 245
Търговски вземания	12 287	12 287	20 037	20 037
Предоставени заеми	4 488	4 488	6 777	6 777
Пари и парични еквиваленти	2 381	2 381	6 910	6 910
Общо активи	25 755	25 755	39 969	39 969
Задължения към свързани лица	172	172	579	579
Търговски задължения	4 120	4 120	5 745	5 745
Банкови заеми	16 008	16 008	11 969	11 969
Общо задължения	20 300	20 300	18 293	18 293

34. Сделки със свързани предприятия

Идентифициране на свързаните лица

За целта на изготвянето на настоящият консолидиран финансов отчет собствениците, дружествата под техен контрол, служителите на ръководни постове (ключов управленски персонал), както и близки членове на техните семейства, включително и дружества, контролирани от тях се третират като свързани лица.

Свързани лица:

Лука Ангелов Ангелов
 Иван Ангелов Ангелов

Свързаност

Собственик на капитала
 Собственик на капитала

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Ангел Иванов Ангелов	Собственик на капитала
„Градус-1“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Градус-3“ АД	Дъщерно дружество
„Милениум 2000“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Градус-98“ АД	Дъщерно дружество
„Жюлив“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Лора-2004“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Голд Фарм 91“ ЕООД	Дъщерно дружество
„Енерджи-2“ ООД (Предишно Градус-2 ООД)	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Агро Инвест-7“ ООД (Предишно Градус-7 ООД)	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Мирена“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Голд Агро-2005“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Аязмо“ АД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Мариета“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Търговски дом“ ЕООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Волф“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Бисер Олива“ АД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Голд Фарм 91“ ЕООД (ЕТ, Градус-Иван Ангелов-55“)	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Екуити Инвест-1“ АД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Екуити Инвест-2“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„М.О. Стара Загора“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Бисер Дистрибушън“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Загора Ойл“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Ауто Спа Център“	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Ралица 2004“ ООД	Свързаност чрез лице, имашо значително влияние
„Ел Джи Ауто“ ООД	Свързаност чрез лице, член на СД

Възнаграждение на ключов ръководен персонал

Общата сума на начислените възнаграждения за ключов ръководен персонал са в размер на 2 557 хил. лв. (за периода 2018 – 2 350 хил. лв.).

Транзакции със свързани лица

В хиляди лева Към 31.12.2019г.	Вид сделка	Стойност на сделката	Общо вземания	Общо задължения
Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	870	896	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	1 137	1 212	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	1 180	1 267	-
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Продажби	21	-	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	-	1 565	-
Бисер Олива АД	Продажби	184	25	-
Мирена ООД	Предоставен заем	54	53	-
Екуити Инвест-1 АД	Продажби	1	-	-
Екуити Инвест-2 ООД	Продажби	1	-	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	157	16	-
Лука Ангелов Ангелов	Продажби	2	-	-
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	857	-	161
Енерджи-2 ООД	Покупки	4	-	-
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Покупки	4	-	-
Бисер Олива АД	Покупки	5 345	-	11
Общо салдо свързани лица извън група:			5 034	172

Транзакции със свързани лица

В хиляди лева Към 31.12.2018г.	Вид сделка	Стойност на сделката	Общо вземания	Общо задължения
---	-------------------	-----------------------------	----------------------	------------------------

ГРАДУС АД
ПОЯСНИТЕЛНИ БЕЛЕЖКИ КЪМ КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
Към 31 Декември 2019 година

Агро Инвест- 7 ООД	Продажби	353	99	-
Агро Инвест- 7 ООД	Предоставен заем	1 561	1 531	-
Енерджи-2 ООД	Продажби	827	472	-
Енерджи-2 ООД	Предоставен заем	1 720	1 703	-
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Продажби	1 709	126	-
М.О. Стара Загора ООД	Предоставен заем	-	2 220	-
Бисер Олива АД	Продажби	166	23	-
Мирена ООД	Продажби	46	54	-
Иван Ангелов Ангелов	Продажби	169	12	-
Стефан Петров Христов	Предоставен заем	-	4	-
Иван Тошков Тодоров	Предоставен заем	-	1	-
Агро Инвест- 7 ООД	Покупки	977	-	292
Енерджи-2 ООД	Покупки	185	-	27
ЕТ Градус - Иван Ангелов – 55	Покупки	2 769	-	245
Бисер Олива АД	Покупки	3 426	-	15
Иван Ангелов Ангелов	Покупки	16	-	-
Лука Ангелов Ангелов	Покупки	16	-	-
Мирена ООД	Покупки	-	-	-
Общо салдо свързани лица извън група:			6 245	579

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Предоставени търговски заеми	2 885	5 459
Вземания по продажби на продукцията и материали	2 149	786
	5 034	6 245

Вземанията по предоставени търговски заеми на свързаните лица са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Главница по предоставени търговски заеми	2 475	4 903
Лихва	410	556
	2 885	5 459

Вземанията по продажби на продукцията са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Вземания по продажби на продукцията и материали	2 149	786
	2 149	786

Задълженията към свързани предприятия са както следва:

<i>В хиляди лева</i>	31 декември 2019г.	31 декември 2018г.
Покупки на стоки и материали	172	579
	172	579

35. Условни задължения

Към 31.12.2019г. Групата е предоставила гаранция за добро изпълнение в размер на 80 хил.лв. за обезпечаване на задължение на Марина 2003 ЕООД към „Югозападно държавно предприятие“.

Към датата на изготвяне на отчета Групата не предоставя гаранция за добро изпълнение в размер на 80 хил.лв. за обезпечаване на задължение на Марина 2003 ЕООД към „Югозападно държавно предприятие“.

36. Събития след отчетната дата

Заемите с неусвоени лимити в размер на 39 116 хил. лв. към банка №3 са падежирали на 31.01.2020г. и не са подновявани.

Предоставените обезпечения в размер на 28 008 хил.лв. по балансова стойност са в процес на заличаване.

Няма други съществени събития възникнали след 31 декември 2019 г., които да изискват допълнителни корекции и/или оповестявания в настоящия консолидиран финансов отчет.